

Declaració sobre Geoètica de Ciutat del Cap

*Translation into Catalan by Antoni Camprubí
Instituto de Geología, Universidad Nacional Autónoma de México*

Preàmbul

Els conceptes, valors i parers sobre les responsabilitats individuals dels geocientífics, tal i com són expressats a la "Declaració sobre Geoètica de Ciutat del Cap", reflecteixen un consens internacional. La declaració té com a objectiu de captar l'atenció de geocientífics i d'organitzacions, i d'estimular-los a millorar les seves polítiques compartides, pautes, estratègies i eines, per tal d'assegurar que assumeixin a consciència una conducta professional (geo)ètica en la seva tasca.

Introducció

Les geociències exerceixen un impacte decisiu en el funcionament i la base de coneixement de les societats modernes. Els geocientífics gaudeixen dels coneixements i aptituds específics que cal per tal d'investigar, gestionar i intervenir en diversos components del sistema terrestre per donar suport a la vida i al benestar humà, per defensar les persones contra els perills geològics, i per garantir que els recursos naturals són gestionats i emprats de manera sostenible. Tot plegat comporta exigències de caire ètic. Per tant, cal que els geocientífics adoptin valors ètics per tal de fer un servei de la millor manera possible al bé públic.

La geoètica és un tema emergent que promou una manera de pensar i de practicar les geociències, dins d'un context de més abast que les interaccions dels geocientífics amb col·legues, la societat i el planeta.

Només garantint la llibertat intel·lectual dels investigadors i professionals per a l'exploració i la descoberta en el sistema terrestre, és que serà possible que els geocientífics emfasitzin un comportament ètic en la seva tasca. Igualment, només alimentant la consciència dels investigadors i professionals sobre les implicacions ètiques de la seva tasca, és que serà possible de desenvolupar una geociència excel·lent al servei de la societat i a fi de reduir l'impacte humà sobre l'entorn natural.

Definició de Geoètica

La geoètica consisteix en la recerca i la reflexió sobre els valors en què es basen els comportaments i pràctiques adients, onsevulla que les activitats humanes interactuen amb el sistema terrestre.

El camp de la geoètica abasta les implicacions ètiques, socials i culturals del coneixement, l'ensenyament, la recerca, la pràctica i la comunicació de les geociències, i també el paper i la responsabilitat social dels geocientífics en l'exercici de les seves activitats.

Finalitat

L'adopció de la geoètica és del tot essencial per tal de millorar tant la qualitat de la tasca professional com la credibilitat dels geocientífics, a fi de fomentar l'excel·lència en les geociències, d'assegurar beneficis sostenibles per a les comunitats, i protegir els entorns locals i globals; tot això, amb l'objectiu de crear i mantenir les condicions per al desenvolupament saludable i pròsper de les generacions a venir.

Valors fonamentals de la geoètica

- Honestat, integritat, transparència i fiabilitat del geocientífic, incloent-hi l'adhesió estricta als mètodes científics;
- Aptitud, incloent-hi una formació regular i un aprenentatge durant tota la vida;
- Compartir el coneixement a tots nivells com una activitat valuosa, cosa que comporta la comunicació de la ciència i els seus resultats, bo i tenint en compte les seves limitacions intrínseques, com ara probabilitats i incerteses;
- Verificar les fonts d'informació i de dades, i aplicar processos objectius i imparcials d'avaluació per part d'experts a publicacions tècniques i científiques;
- Treballar amb esperit de col·laboració i reciprocitat, cosa que comporta la comprensió i respecte per tota idea i hipòtesi diferent;
- Respectar tant com es pugui els processos i fenòmens naturals, a l'hora de planificar i d'implementar intervencions en l'entorn;
- Protegir la geodiversitat com a element essencial en el desenvolupament de la vida i la biodiversitat, en la diversitat cultural i social, i en el desenvolupament sostenible de les comunitats;
- Potenciar el geopatrimoni, que acobla factors científics i culturals amb un valor social i econòmic intrínsec, per tal de reforçar el sentit de pertinença de les persones al seu entorn;
- Garantir la sostenibilitat de les activitats econòmiques i socials, a fi d'assegurar el subministrament energètic i d'altres recursos naturals a les generacions a venir.
- Promoure la geo-educació i divulgació per a tothom, per tal d'afavorir el desenvolupament econòmic sostenible, la prevenció i pal·liació dels perills geològics, la protecció de l'entorn, i l'augment de la resiliència i benestar de la societat.

Promesa geoètica

Proposem que s'implanti el següent jurament de tipus hipocràtic (la "Promesa geoètica") per part dels geocientífics al començament de la seva carrera, a fi i efecte de promoure el respecte pels valors de la geoètica en la recerca i la pràctica de les geociències:

Jo prometo que...

...practicaré les geociències amb plena consciència de les seves implicacions socials i faré tot allò al meu abast per protegir el sistema terrestre en benefici de la humanitat.

...entenc les meves responsabilitats envers la societat, les generacions a venir i la Terra, en pro del desenvolupament sostenible.

...en la meva tasca, posaré l'interès de la societat en primer lloc.

...mai no faré pas cap ús indegut dels meus coneixements geocientífics, i em resistiré a la restricció o a la coacció.

...sempre estaré ben disposat a oferir la meva assistència professional quan calgui, i seré imparcial a l'hora de posar la meva experiència a disposició dels qui han de prendre decisions.

...continuaré desenvolupant durant tota la vida els meus coneixements geocientífics.

...sempre mantindré l'honestedat intel·lectual en la meva tasca, amb plena consciència dels límits de les meves destreses i habilitats.

...prendré accions per fomentar el progrés en les geociències, la compartició dels coneixements geocientífics, i la divulgació de les formulacions geoeètiques.

...sempre mantindré un capteniment plenament respectuós envers els processos terrestres en la meva tasca com a geocientífic.

Ho prometo!

Declaració final

És essencial d'enriquir el paper i responsabilitats dels geocientífics envers les comunitats i els entorns habitats per aquestes, així com fer atenció a la consciència individual i a les relacions amb col·legues de cada científic. Les comunitats humanes afrontaran grans canvis ambientals en el futur. Els geocientífics tenen l'experiència i el coneixement que cal per tal d'orientar les societats envers pràctiques més sostenibles en les nostres interaccions conscients amb el sistema terrestre. En l'eixamplament d'una base de coneixement enllà de les ciències naturals, cal que els geocientífics s'atansin als problemes econòmics i ambientals, bo i assumint com a pròpies les perspectives (geo)ètiques i socials. Els geocientífics estan eminentment al servei de la societat. Aquest és el propòsit més profund de la seva funció.

En anys a venir, els problemes de caire ètic i social esdevindran centrals en la discussió científica i el debat públic, sobretot a l'hora de fer front a qüestions com ara el subministrament energètic, l'ús de geo-recursos, l'ordenament territorial, la reducció de la pol·lució, la pal·liació de riscos geològics, i l'adaptació al canvi climàtic i la seva pal·liació. A més a més, pels geocientífics esdevindran cabdals temes com la gestió de grans quantitats de dades, la comunicació de la ciència i els riscos, les estratègies d'ensenyament, els problemes d'integritat en la recerca, les polítiques preventives d'assetjament i discriminació, l'equilibri entre gèneres i la inclusió dels qui viuen amb una discapacitat.

Cal establir com a coses essencials una consciència i habilitats (geo)ètiques en els membres de la comunitat de les geociències, alhora que cal augmentar la confiança i la credibilitat que el públic hi té. Això pot ser assolit en el futur immediat de dues maneres: mitjançant una promoció més eficaç de les guies que ja hi ha disponibles, tals com codis d'ètica/conducta i declaracions d'integritat de la

recerca; i mitjançant la introducció de la geoètica en els plans d'estudi de geociències, de tal manera que la geoètica esdevingui bàsica en la formació i l'activitat professional dels geocientífics.